

Naar een volledige collectieontsluiting van het STAM

Verslag inhaalbeweging collectieregistratie

Sinds 2016 wordt gewerkt aan het systematisch opkuisen, nakijken en vervolledigen van de records in onze collectiedatabank Adlib. We streven in eerste instantie naar basisregistratie en we voorzien een duidelijke (werk)foto bij elk object. Dit project heeft als bedoeling om van zo goed als de volledige collectie de basisregistratie op punt te stellen en de records digitaal toegankelijk te maken.

Dit project werd mogelijk gemaakt met steun vanuit het programma REACT-EU.

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING

Europese Unie

*Mede gefinancierd
in het kader van de
respons van de Unie op
de COVID-19-pandemie*

Werkwijze

Bij aanvang waren circa 18.000 records opgekuist en digitaal ontsloten. Binnen het project leggen we in eerste instantie de focus op het opkuisen en ontsluiten van objecten uit volgende diverse deelcollecties:

- Numismatiek (munten, matrijzen en zegelstempels) → 2.025 records
- Knopen → 744 records
- Insignes en kentekens → 520 records
- Wapens → 1.055 records
- Klein metaal en klein keramiek → 1.533 records
- Collectie 'Van Bost' (papieren documenten, keramiek en penningen) → 724 records
- Archeologie → 220 records
- Penningen → 2.500 records, enkel fotograferen

De objecten werden één voor één gemanipuleerd. In Adlib werden de basisregistratievelden (objectnummer, objectnaam, titel, vervaardiger, datering, materialen, afmetingen, verwerving, standplaats en toestand) nagekeken en aangevuld/aangepast. De objecten werden individueel gefotografeerd zodat ze voldoende herkenbaar zijn voor de online bezoeker. Bovendien werden detailfoto's genomen van kenmerken die kunnen bijdragen aan het onderzoek naar productie, herkomst of verwervingsgeschiedenis zoals decoratiepatronen, merken of opschriften. Het merendeel van de objecten beschikte reeds over een inventarisnummer dat met inkt aangebracht werd op het object. Indien er geen nummer aanwezig was op het object, werd nagegaan of dit object al gekend was in de Adlib databank. Op die manier kon het ontbrekende nummer opnieuw aangebracht worden op het object. Daarnaast werden de objecten voorzien van een label met barcode en kregen ze vaak een nieuwe verpakking en standplaats.

Resultaten

- Digitale collectiedata aangevuld en opgekuist

Binnen de duur van het project werden 9.321 records behandeld. Van 6.821 records werden de basisgegevens nagekeken en eventueel aangevuld of verbeterd volgens de geldende standaarden zoals Spectrum en het invulboek collectieregistratie. Bij het opkuisen van de records bleken vooral de afmetingen en materialen onjuist of te ontbreken. Deze informatie is echter van cruciaal belang bij depotbeheer of presentatie/bruikleen, en daarom is dit systematisch gecontroleerd. Van alle behandelde objecten werd ook steeds een of meerdere nieuwe werkfoto's in TIFF-formaat gemaakt voor ontsluiting. Van de penningen (2.500 records) werden enkel nieuwe werkfoto's gemaakt. De inhoudelijke gegevens zijn de afgelopen jaren door een vrijwilliger aangevuld.

Het project heeft het mogelijk gemaakt om de gekende collectie voor 100% in kaart te brengen en te registreren in Adlib. Begin november 2023 bevat de STAM-collectie 27.359 records. Om het aantal records te interpreteren is het veld 'record type' van belang. Hier duiden we aan of het record om een enkelvoudig record (1 record voor 1 object), bulkrecord (1 record voor meerdere objecten) of deelrecord (deel van een record) gaat. Deelrecords zijn uitgesplitste enkelvoudige records, bijvoorbeeld als een kast gedemonteerd wordt en op verschillende plaatsen in het depot staat. Deze deelrecords worden niet ontsloten, ze zijn steeds gelinkt met een enkelvoudig record die wel ontsloten is.

Op basis van het record type kan de collectie van het STAM in absolute cijfers geduid worden. al valt dit ook met een korrel zout te nemen...

Van de 27.359 records betreffen 25.159 records een enkelvoudig object. Er zijn 1.345 deelrecords en 855 bulkrecords. Deze bulkrecords omvatten 33.766 objecten. dit is echter voor interpretatie vatbaar. Van de 855 bulkrecords zijn er 213 die samen 31.424 objecten bevatten. Hierbij zitten een aantal records met enkele duizenden 'afslagen' in de deelcollectie archeologie. De vraag kan gesteld worden of elke afslag als een afzonderlijk object moet beschouwd worden. De 2.342 objecten in de 642 niet-archeologische bulken zijn vooral dubbele knopen, textielgarneersel of penningen. Deze records kunnen op termijn eventueel nog uitgesplitst worden, maar dit wordt momenteel niet als prioritair gezien.

Met deze stand van zaken en nuance kunnen we concluderen dat de collectie van het STAM momenteel circa 27.500 objecten groot is.

Tijdens het registratieproces zijn de voorbije jaren 1.144 objecten aangetroffen zonder nummer die we niet onmiddellijk kunnen linken aan de inventaris. Deze hebben een tijdelijk nummer gekregen. Het is de bedoeling om in de toekomst de inventaris grondiger uit te pluizen om te bekijken of er een link met de aangetroffen objecten te vinden is. Ook bestaat de mogelijkheid dat er een link is tussen deze objecten en sommige van de 498 records zonder standplaats. Zo is er bijvoorbeeld een reeks met archeologische vondsten uit de Sint-Baafsabdij waarop geen nummer terug te vinden. Deze zijn mogelijks te linken met een aantal records uit Adlib. Gezien het ontbreken van foto's en de summiere beschrijving in de records is dit niet evident en vraagt dit verder onderzoek.

Alle records zijn nu van een duidelijke en uniforme standplaats voorzien waardoor ze vlot te traceren zijn. Naast de objecten zijn ook alle standplaatsen en verpakkingen voorzien van een barcode waardoor standplaatswijzigingen vlot verlopen.

Het STAM beschikt over een basis fotografiestudio waar tijdens het project ongeveer 20.000 werkfoto's in TIFF-formaat gemaakt werden. Deze foto's zijn gekoppeld aan de records. Het belang van foto's bij de objectrecords mag niet onderschat worden. Het helpt om objecten te identificeren, te ontsluiten en kan in voorkomend geval dienen als bewijsmateriaal wanneer objecten gestolen worden.

De toestand van 6.883 records, of circa 1 op 4, is momenteel nog niet ingevuld. Dit is ook nog een aandachtspunt. Het gaat hier om penningen, insignes en knopen (circa 4.000 records) die door vrijwilligers beschreven zijn. Daarnaast is er een grote groep van circa 700 digitale objecten waarbij dit veld niet ingevuld is. Verder zijn er circa 500 vermiste objecten waarvan de toestand niet beschikbaar is. Zo blijven er circa 1.600 objecten over waarbij de toestand om onduidelijke redenen ontbreekt.

Van de objecten waarvan we de toestand wel kennen is 78% in goede (6.170 records) tot redelijke (11.043 records) staat. 16% (3.651 records) in matige staat en 6% (1.331 records) in slechte staat.

- Verbeteren bewaaromstandigheden

Tijdens het project werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om de bewaaromstandigheden van een aantal deelcollecties te verbeteren.

De munten en penningen (foto 1 en 2) lagen vroeger los in metalen schuiven of werden bewaard in plastic hoesjes. Hierdoor ontstond slijtage en krassen of corrosie door het microklimaat in de hoesjes. Daarom werden speciale muntenboxen aangeschaft zodat we deze stukken beter kunnen bewaren.

foto 1 en 2: medailles voor en na herverpakken

Veel klein metaal (foto 3 en 4) zoals scharnieren en deurgrepen lagen op en door elkaar in dozen. Ze waren vaak wel wat gebufferd, maar niet voldoende. Ook was het moeilijk om een voorwerp in de doos terug te vinden. Vaak moest je de volledige doos uitpakken als je een stuk zocht. Daarom werden deze objecten individueel in ladenkasten opgeborgen. Pasten ze niet in de ladenkast, dan werden ze uitgesneden in Museum Art Foam (MAF) in dozen verpakt.

foto 3 en 4: klein metaal na herverpakken

Het gebrandschilderd glas (foto 5) werd opnieuw opgeborgen in dozen. De vorm werd in MAF uitgesneden zodat de stukken stabiel kunnen blijven liggen.

foto 5: gebrandschilderd glas na herverpakken

De knopen (foto 6 en 7) waren met paperclips gemonteerd op kartonnen platen. Ze werden hiervan verwijderd en in kartonnen dozen opgeborgen. In MAF werden voor de knopen openingen uitgesneden zodat ze stabiel kunnen blijven liggen.

foto 6 en 7: knopen voor en na herverpakken

Ook de wapens (foto 8 en 9) willen we anders opbergen. Deze liggen momenteel plat op rekken, wat niet de ideale manier is om de stukken te bewaren. Het is ook moeilijk om een bepaald stuk terug te vinden of uit de rekken te halen. Daarom werken we aan een verplaatsbare constructie waarbij de vuurwapens recht kunnen staan en de blanke wapens kunnen hangen. Dit werd echter nog niet uitgevoerd.

foto 8 en 9: hedendaagse bewaarmethoden van de blanke wapens

- Ontsluiting en zichtbaarheid

24.995 records zijn digitaal ontsloten voor het publiek. 2.364 records zijn (nog) niet voor het publiek toegankelijk. Daarbij zijn 1.345 deelrecords die enkel een beheerstechnische rol hebben. Aan 284 records wordt momenteel nog gewerkt. Het gaat vooral om nieuwe aanwinsten. Deze worden binnenkort ontsloten. 201 records dienen nog gefotografeerd te worden. 36 records gaan over gestolen objecten waarvan we geen foto hebben. Van 498 records is de standplaats niet gekend. We gaan er van uit dat zeker een deel van deze laatste groep verdwenen is, maar dit is nog verder te onderzoeken.

Concreet komt het er op neer dat 91% van de records online voor het publiek toegankelijk is. Aan 2% van de records wordt momenteel nog gewerkt, en die worden binnen afzienbare tijd toegankelijk gemaakt. 7% van de records zal nooit publiek toegankelijk zijn. Het gaat hier dan om records die een beheersmatige functie hebben (5%) en records waarvan we geen foto hebben en die niet te traceren zijn (2%).

Voor het publiek is de collectie volledig toegankelijk op www.stamgent.be/collectie en www.erfgoedinzicht.be. Op de website van het CoGent-project zijn momenteel een 10.000 records terug te vinden <https://data.collectie.gent/>.

- Digitale duurzaamheid

Tijdens het project werden circa 20.000 digitale opnames van objecten gemaakt. Samengeteld met de reeds bestaande objectfoto's hebben we momenteel ongeveer 49.000 digitale foto's van onze collectiestukken. Er zijn afspraken met Meemoo om deze te laten instromen in het MAM. We wachten echter tot het mogelijk is meervoudige objecten te kunnen opnemen. Meemoo is momenteel bezig met aanpassingen aan de software om dit mogelijk te maken. Verwacht wordt dat we tegen eind 2024 hiermee kunnen starten.

Circa de helft van de beeldbestanden zijn in JPG-formaat. Het is wenselijk deze op termijn te vervangen door hoogwaardige foto's in TIFF-formaat. Momenteel worden alle digitale beeldbestanden op een server van de Stad Gent / District09 bewaard.

Het beeldmateriaal wordt rechtenvrij aangeboden indien er geen auteursrecht rust op het object. Momenteel klaren we de laatste rechten op het beeldmateriaal waar wel nog auteursrecht op rust. We proberen hierbij zoveel mogelijk de status CC-BY-NC-ND te verkrijgen. De rechtenstatus van elke vervaardiger en object wordt weggeschreven in Adlib.

Aangezien er momenteel geen financiering is om het CoGent-project verder te zetten vervallen ook de mogelijkheden om gebruik te maken van het DAMS en de aan het project gekoppelde standaarden (LOD, OSLO). Momenteel wordt bekeken of er delen van het project te recupereren zijn. Deze piste wordt eerst onderzocht alvorens de mogelijkheden binnen de nieuwe Erfgoedbank en een verdere duurzame samenwerking met Meemoo te exploreren.

Na afloop van het project willen we in samenwerking met Meemoo permalinken implementeren in het collectieluik op onze website. Die moeten ervoor zorgen dat er naar hetzelfde record wordt doorverwezen mocht het webadres van de collectiewebsite wijzigen.